

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă pedagogică culturală a corpului didactic primar din jud. Sălaj

Din nevoile învățământului complimentar^{*)}

După analizarea rezultatelor obținute în învățământul primar din jud. Sălaj, cari sunt mult inferioare celor dictate de nevoile vitale ale națiunii și a aspirațiunilor legiuitorilor, să vedem cari ar fi cauzele principale ale acestor rezultate.

a) Insuficiența localurilor de școală — corespunzătoare scopului — și a personalului didactic, sub raport cantitativ și calitativ. Din această cauză învățământul complimentar rămâne pe planul al doilea și se face numai de mântuială.

E ușor de înțeles, dacă vom lua în considerare că, majoritatea școlaelor noastre au numai o singură putere didactică. In sensul legii (art. 57) „școalele primare cu 7 clase se vor înființa pe măsură ce se vor forma elementele didactice necesare“ și în 5 ani dela promulgarea legii, toate școalele trebuie să aibă 7 clase. Știm însă că, clasele complete s'au înființat chiar la început la toate școalele, fără considerare la numărul puterilor didactice. Și aceasta era oarecum și firesc, din punct de vedere al aplicării obligativității școlare pe întreaga linie.

b) In urma tradiției trecute în conștiința publică „școala de repetiție“ din legea școlară a vechiului regim, constatătoare asemenea din 3 ani, a rămas tot literă moartă în curs de 56 ani dela legea organică a învățământului primar din fosta Ungarie (1868) până la 1924, legea pentru unificarea învățământului din întreg cuprinsul țării. Cursurilor de „repetiție“ nu li se dădea nici o importanță, nici chiar din partea oficialității. Poporul îi zicea acestui curs supraprimar „școală de sărbători“ cum de fapt se țineau în cele mai multe părți, în câte una două oare, în dumineci și sărbători și nu se aplica nici o sancțiune față de cei indolenți.

Poporul a rămas indiferent față de învățământul complimentar și după legea din 1924 mai ales că împrejurările arătate mai sus au favorizat menținerea acestei tradiții.

c) Deși, conform principiilor depuse în lege, în cele 3 clase ultime trebuie să se facă o legătură organică între școală și viață prin dezvoltarea aptitudinilor practice, îndreptând elevii spre acti-

^{*)} Din „Darea de seamă asupra învățământului primar din județul Sălaj“, ce se va publica în curând.

vism și utilitarim practic, realizările ajunse ne confirmă contrarul. Ultimele trei clase încă au un caracter mai mult intelectualist, din cauza scurțimei timpului, a personalului didactic insuficient și nepregătit îndeajuns în direcție practică și mai vârtos din cauza programei analitice prea încărcate.

Pentru aceste trei clase se rezerva în programă material nou de cunoștințe generale, ce nu se cuprinde în primele patru clase. Astfel timpul disponibil (în majoritatea cazurilor 2—4 ore săptămânale la toate clasele) trebuie utilizat pentru aceste materii, iar 99 la sută a elevilor, cari nu termină 7 clase, rămân cu cunoștințe de cultură generală incomplete.

Bietul învățător îngrădit în programa rigidă, se nizește a satisface cerințelor preconizate de ea, reducându-se învățământul la o spoială de suprafață.

Nici nu mai amintesc despre aplicarea principiului regionalismului sau localismului prin adaptarea învățământului la împrejurările locale și la necesitățile județului.

Acest învățământ e uniform în întreg județul, deși regiunile diferă mult și am toate motivele să cred că nici în alte județe nu are vre-o situație mai bună.

d) Chiar din cauza intelectualismului prea pronunțat în ultimele trei clase, copiii nu-și găsesc aici mediul natural care ar corespunde necesităților sufletești, satisfăcându-le dorințele impuse de nevoile vieții locale, peste al cărui prag trec în această perioadă a etății lor.

e) Intre piedecile ce se opun funcționării normale a cursului complimentar, mai amintim lipsa complectă a sprijinului din partea oficialității administrative. Suspendarea aplicării sancțiunilor pentru obligativitatea școlară a contribuit mult la creierea acestei situații. Dela anul 1928 a început a străbate întreg organismul nostru școlar un fel de curent de paralizare, nimicind începuturile, chiar și modeste fiind, de organizarea școlii în spiritul legii din 1924 (cu ateliere, aplicațiuni agricole) cu o populație școlară mereu crescândă. Dispozițiunile luate din partea autorităților superioare, pentru suspendarea amenzilor școlare, au oprit brusc tendințele de organizare și ascendență școlară, lăsând loc unui început de dezagregare.

Și a fost un mare păcat.

Nu voi să mă declar pentru amenzile școlare. Dimpotrivă. Le consider însă, în orice caz, ca ultimul, dar un eficace remediu pentru aplicarea obligativității școlare. Văzând poporul că nu i se mai aplică sancțiuni materiale, rămâne și mai departe indiferent față de școală, în special față de clasele V-VI-VII pe care le consideră facultative.

Absențele dela aceste clase în mod ostentativ nu pot fi justificate. Cel mai mare argument ce i se opune că, copiii sunt susțrași dela lucrările de gospodărie unde îndeplinesc servicii indispensabile, cade dela sine, pentrucă chiar orarul acestor clase este astfel întocmit, încât să nu împiedice utilizarea copiilor în lucrările

agricole, având un număr de ore extrem de redus, pentru sezonul de toamnă și cel de primăvară.

f) Între cauzele nefrecvențării mai putem înșira și lipsa dela datorie a multor învățători. Busola pentru aprecierea activității este frecvența, căci, personalitatea învățătorului influențează frecvența școlară.

D. Mărgineanu.

In amintirea părintelui Dr. V. Lucaciu (21 Ianuarie 1852—29 Noembrie 1922)

La 29 Nov. 1932 se împlinesc 10 ani dela moartea «Leului dela Șișești», Dr. Vasile Lucaciu.

Care Român n'a auzit ceva despre Vasile Lucaciu?

Cine nu cunoaște lupta grea dusă de el pentru unitatea politică a tuturor Românilor? Cine n'a auzit de procesele sale de presă, de marele proces al «Memorandului»? Cine n'a fost mișcat până la lacrimi auzind de întemnițările lui?

Cât va trăi Neamul Românesc, numele lui va trăi alături de el; viața părintelui V. Lucaciu se confundă de multe ori cu însăși viața Neamului, de aproape o jumătate de secol.

Viața lui a fost o luptă grea.

El căpătase învățătura sa în școlile din Ardeal și o de-săvârși la Roma. Câte a trebuit să îndure Vasile Lucaciu, băiatul învățătorului-cantor Mihail Lucaciu din Apa (Jud. Satu-Mare) pentruca să se poată și el adăpa din izvoarele culturii, o știu bine ven. bătrâni cari mai trăesc și cari au urmat la școale sub guvernarea de tristă aducere aminte și ne vom imagina și noi cei mai tineri, aducându-ne aminte de asupri- rile, oprimările și ocărărilor prin cari, cu jertfe și eroic a fost dat să treacă acest Ardeal. În Cetatea Eternă, Roma, între anii 1868—1874 se formează caracterul său rezolut. Întors în patrie cu deviza: «A săvârși și a pătimi lucruri mari este dat Românilor!» (Et agere et pati fortia Romanorum est!), i-se oțelește acest caracter.

O parochie depe Eriu, Sâncraiu (Sălaj) a avut norocul a cunoaște mai întâiu pe marele luptător, apoi Sătmarul și Șișești, care a devenit loc de peregrinaj la Sf. Petru și Sf. Marie mare.

În 1887, ales fiind membru în comitetul național, Ardealul întreg a trebuit să recunoască în el un vajnic și neînfricat luptător pentru câștigarea drepturilor ce compet națiunii române, dându-i-se în 1892, cea mai grea și odioasă sarcină ce se putea închipui pe acele vremi, de secretar general al partidului național-român. În 1893 îl vedem în fruntea celor 300 de Români cari duceau gravaminele (Memorandul) Românilor la împăratul din Viena, iar în luna Maiu 1894 tras la judecată, în fața tribunalului din Cluj pentru aceasta.

Astăzi, după 38 de ani dela monstruosul proces, recitind în ziarele de atunci bărbăția cu care a știut să se apere el, ne străfulgeră prin inimă suferințele părinților noștrii, apoi o lacrimă ne răcorește ochiul și visul împlinit inima. În procesul Memorandului se discuta dreptul la viață a pop. român: «ceea ce se discută aici, domnilor, este însăși existența poporului român!» (Declarația). «Dreptul națiunii mele este mai scump decât folosul meu, decât viața mea», spune între multe părințele Lucaciu.

Dintre cei 25 acuzați în procesul Memorandului, Vasile Lucaciu, s'a învrednicit la cea mai grea pedeapsă: 5 ani temniță. În 13—25 Maiu 1894, ora 5 p. m. când s'a terminat odiosul proces, Lucaciu este întâmpinat de nevastă-sa cu memorabilele cuvinte: «Te sărut, dragul meu, și sunt fericită că tu ai fost învrednicit de osânda cea mai grea».

Lumea se cam liniști-se. «Leul dela Șișești» scapă din temniță neastâmpărat.

Coloanele ziarelor vesteau starea de erupție a sufletului lui.

După decretarea activității parlamentare, ales deputat în cerc. Beiuș, cicl. 1906—1911, întră în Camera din Buda-Pesta, să le străge în fața asuritorilor că sunteți «o notă discordantă în concertul civilizațiunii».

Când a sunat ceasul (1914) trece în România, de unde unanim așteptam mântuirea. Il vedem în fruntea bărbajilor cari chemau Românii de pretutindeni la datoria de sânge. Este ales președintele Ligii Culturale. Candidat de deputat la Galați, face propagandă în lung și latul țării, asupra dreptății divine unirea tuturor Românilor. Frații de peste Carpați își amintesc cu drag și azi de «Popa Lucaciu».

Printr'o scrisoare din 1916, cere Consiliului de ministrii

organizarea voluntarilor ardeleni și bucovineni sub drapelul românesc.

După ce a lucrat în ogorul României vechi, apucă toaia-
gul pribegiei, merge în America, Italia, Elveția (conferențe)
și dezvoltă o întinsă propagandă pt. întregirea Neamului.

La congresul de pace din Paris, figura lui era revărsată
de o iluminare — *am biruit*.

Un american îl întrebă oare Ardealul gândește la fel cu
noi? „*Fiți liniștit domnul meu, acolo unde sunt eu acolo bate inima
Ardealului*“, răspunde cu multă dreptate părintele Lucaciu.

Era încă la Paris, marea adunare dela Alba-Iulia, îl alege
ministru fără portofoliu în Consiliul Dirigent.

Visul părinților noștrii împlinit.

Neobositul Apostol al cauzei naționale, acum liniștit mul-
țumit, nu-l vedeai alergând după averi și măririi ca atâți alții,
se retrage în Satu-Mare, unde în ziua de 29 Nov. 1922 își
dăde marele său suflet.

Corpui său neînsuflețit a fost decorat cu marea decorație
de comandor al ordinului «Steaua României». Corpurile legiu-
itoare, toate partidele, ș'au exprimat doliul la mormântul ma-
relui dispărut.

Să alergăm cu sufletele la mormântul lui din care izvo-
rește spiritul jertfei depline, sorbind din acel izvor, să ne în-
chinăm cu smerenie memoriei lui, spre întărirea și consolidarea
Neamului și spre risipirea furtunei ce pornește din Apus.

Ardeleanu I. Senior.

Actualități

Sunt desigur anumite probleme, care deși nu sunt decât
mijloace în esența lor, preocupă pe fiecare individ mai mult
sau mai puțin în fiecare moment al vieții, de unde am deduce
că le-am putea numi »probleme actuale« și printre care desi-
gur este și problema întreținerii materiale. Oricâtă voință,
oricâtă răbdare, suferință de care ar fi capabil, idealism sau
în fine alte concepții superioare, individul trebuie să fie pus
în situație de a-și nutri organismul fizic, fără de care nu
poate acționa, căci zice dl profesor universitar Anibal Teodo-
rescu în tratatul d-sale de drept administrativ: »Nimic nu se

poate face cu indivizi torturați de grijele materiale ale momentului și cu atât mai puțin o bună administrațiune nu se poate face cu funcționari famelici», iar mai departe »salarul ce va primi va trebui să fie astfel, *incât să-i dea în adevăr puțința de a se consacra serviciului.*» Funcționarul prin actul de numire, investit cu anumite atribuțiuni legale bine definite, are datoria de a se consacra serviciului, căruia e dator a-i închina întreaga sa activitate, cunoștinți, aptitudini și capacități. Acestei obligațiuni îi corespunde un drept, acela de a primi un salariu, care după Meyer, primește următoarea definițiune: «echivalentul în bani al obligațiunii de a servi creată prin actul de numire și datorat în proporție cu durata serviciului (obligații) scăzând la termene regulate.» Funcționarul este în drept să-și reclame salariul, declarat de lege incesibil (art. 409 pr. civ.) atât cât se găsește în marginile legale.

Greutățile financiare apasă puternic pretutindeni. Statele fac eforturi pentru a găsi mijloace de îndreptare, atât intern cât și prin diferite întruniri între state interesate. State mai favorizate, fie ca așezare geografică și politică, fie ca urmare a unor situațiuni avantajoase sau datorită modului de a se conduce, dețin astăzi stocuri grele de aur, speculând pe alte state mai nepuțincioase sau mai nepricepute prin diferite împrumuturi, prin care urmăresc fie o aservire economică, politică sau chiar financiară.

Și la noi încasările Statului nu sunt mulțumitoare. Statul face sforțări ca prin resursele financiare de care dispune și prin diferite împrumuturi în străinătate să-și satisfacă obligațiunile de plată față de ce-i obligat. Proiecte recente, prevăd că plățile vor fi făcute în limita încasărilor, pensiunile vor suferi o nouă reducere de 10%, cum și salariile, excepțându-se cele mai mici etc. Incasările lunare ale statului ar fi în medie, lunar, de 1300 milioane, iar cheltueli: 850 milioane salarii, 500 milioane datorie publică, 350 milioane pentru invalizi, văduve de războiu, 240 milioane materiale, ceea ce ne dă aproximativ: 1940 milioane.

Față de această situațiune învățătorii cer egalitate de tratament. Se pare că ei sunt cei mai neglijați funcționari, deoarece armonizarea salariilor se achită ca de milă, după adunări, proteste, telegrame, intervențiuni, amenințări etc. după luni de zile, în toț cazul la urma altor funcționari de

alte categorii, care n'ar putea justifica un sistem de preferință față de învățătorii. S'au făcut reduceri la salarii, deși salariile erau destul de mici mai cu seamă pentru învățătorii începători. Fiecare învățător desigur că față de greutățile financiare ale statului de a face față plăților s'a consolatat în ideea că va primi (restul) la timp salariul astfel redus.

Atunci când speranțele învățătorimii erau mai optimiste, realitatea a fost mai crudă. Salarii neachitate cu lunile de zile, au pus pe învățător în stare de umilință din toate punctele de vedere, atrofiindu-i avânturile frumoase și ideale, atunci când ele păreau emancipate. Cu astfel de restanțe putem zice că ni s'a redus salariul pentru acel timp cu peste 50%. Astăzi se pare că învățătorimea este considerată în rostul și în adevărata ei valoare, de regimul actual, care se forțează a liniști pe cei flămânzi și desnădăjduiți.

Învățătorii pașnici întotdeauna, conștienți de rolul lor în Stat de a răspândi cultura și ordinea în mase, au așteptat, suferind, răsplata muncii lor.

Au fost amânați cu promisiuni, cu speranțe că vor fi satisfăcuți din memorabilele tranșe, din împrumuturi, »tranșa treia. . . !«

Acum când un nou an financiar se apropie, învățătorii trebuie să-și arate drepturile și dorințele lor pentru ca guvernării nostri să ia cunoștință și cu puterea lor suverană să le rezolve. Restanțele neprimite și care se intenționează a se achita într'un interval destul de lung prin bonuri, titluri, etc. să fie *achitate uniform la toți funcționarii*, sau cel puțin cei din aceeași categorie să fie supuși aceluiaș tratament, iar la restul de luni cum va găsi stăpânirea cu cale, care are puterea și facultatea de a găsi soluțiunile cele mai potrivite. Învățătorii dela orașe au fost mai avantajați ca cei rurali, care desigur pe lângă termenul de rural nu merită și această nefavoare.

Pentruce unii învățători să fie sacrificați cu câte 4—5 luni și alții numai cu 2—3 luni, prin neprimirea salariului? Nu vedem unde ar fi rațiunea ca să nu se țină seama de aceste fapte. Gradațiunile și sporurile ce s'ar fi cuvenit învățătorilor din 1 Ianuarie 1932 și care nu s'au achitat pentru greutatea financiară să se achite negreșit din 1 Ianuarie 1933. Salariile să fie calculate conform normelor de armonizare a

salariilor la care să se aplice reducerile prevăzute de lege.

Să se acorde și învățătorilor cel puțin șase călătorii pe an cu o reducere de 75%, pe C. F. R., pentru care fapt Statul nu ar fi în deficit. Nu vreau să enumăr aici toate dorințele și dezideratele învățătorilor, mi-am exprimat totuși unele păreri care le-am crezut demne de reținut, față de scopul urmărit prin aceste rânduri. Suntem deplini încrezători că autoritățile superioare și cei puși a ne conduce și apăra interesele, vor face uz de toate mijloacele legale pentru rezolvarea în mod just a tuturor acestor interese și necesități

Învățătorii din județ, au de altfel în fruntea lor oameni cunoscuți, ce se bucură de o autoritate necontestată, datorită activității laudabile ce o desfășoară, atât în persoana d-lui Simion Oros, ca președinte al asociațiunii învățătorilor din județ, care se bucură în mare parte de stima colegilor, cât și în persoana stimatului nostru conducător d-l revizor școlar Dumitru Mărgineanu, care s'a impus printr'o muncă constructivă, reconstrucitivă, superioară, organizând, îndrumând etc. fiindu-ne un model real de emulație pentru noi învățătorii, vrednic de urmat și imitat.

S'a menținut cu toată energia la postul de comandă, luptând și apărând pe cei care-i conduce, atunci când alții umblau după situațiuni mai rentabile sau mai onorabile e desigur un mare merit acest fapt; pentru a apune un caz real menționez exemplul dela Bacău, unde în loc de un revizor școlar, titular, sunt alții în număr de trei: din care unul pentru învățământul rural, altul pentru inv. urban, altul pentru inv. și activitatea extra-școlară și cancelarie.

Venim a cere conducătorilor noștri, să acționeze în virtutea rolului ce-l îndeplinesc cu toată energia, căci altfel suntem copleșiți și înlăturați, ca unii care nu-și reclamă drepturile și care deci și le neglijează; de unde consecința unui principiu de drept că acel ce-și neglijează drepturile nu merită prea multă atenție nici din partea leguitorului etc.

Dar noi ne neglijam drepturile?

Moiad, la 2 Oct. 1932.

Floareș Constantin

inv. dir.

Cântul ca mijloc de însușirea limbei materne

Cel dintâiu obiect de învățământ, după intuiție, care ajută pe învățător a preda limba maternă, este cântul. În orice școală, unde elevii n'o cunosc, cântul reușește de minune, a le îmbogăți vocabularul. Dar nu numai ne dă cuvinte, ci rotunjește vorbele și deprinde urechea cu accentul limbii. Asta cu atât e mai necesar, cu cât limbile cu care sunt deprinși elevii în majoritatea cazurilor, sunt limbi streine mult de a noastră. Și necesitatea unui accent corect se impune, deoarece sună foarte urât la ureche, când auzim pe cineva vorbindu-ne stricat limba. Ba am văzut funcționari, care nici azi nu pot pronunța cuvintele corect, cu accentul armonios ce ne caracterizează limba noastră atât de plăcută. De aceea zic că în asemenea școli, cântul are o dublă importanță.

Imi întemeiez spusele și pe aceea că ieșind din școală, elevul va uita din nou limba, auzind acasă și în societate numai altă limbă; dar cântul îi va rămâne în conștiință, neșters, datorită melodiei. Și odată cu cântul va rămâne și cuvântul cu adevărata sa pronunțare. Acest fapt ne îndreptățește a spune că ceea ce-i va rămâne mai temeinic elevului, este cântul. Și el va ajuta foarte mult la lățirea vorbei. De aceea, acum mai câțiva ani, când publicam în »Graiul Neamului« cântece populare din Gorjii, cerusem printr'un articol din ziar, lățirea muzicii populare prin patefoane și radio cât mai mult, ca poporul să se îmbrace sufletește în adevărata haină românească.

Muzica place foarte mult copiilor. Sunt poezii care mult mai ușor se învață, dacă sunt cântate. Acest lucru îl știm cu toții. Poate acest fapt se poate explica și de aceea că muzica s'a născut deodată cu omul.

Românul își are cântecele sale, ce-i arată nu numai admirația față de natură în timpurile sale naturale, dar și expresia și dispoziția sa sufletească. De aicea poate s'a plecat a se deduce că tipul psihologic al copilului nostru ar fi cel

auditiv, nu cel vizual, de unde apoi întocmirea de manuale în acest chip. Lucruri cari numai experiența pedagogică le poate hotări.

Ori care ar fi tipul psihologic al elevului de școala primară este știut că copiilor le place muzica. Învățătorul ce are școlari cari nu cunosc limba maternă, are prin cânt un mijloc de a-și ajunge scopul. El va căuta cântece scurte și cu melodie potrivită pentru copii. Nu va căuta să învețe mai întâiu vorbele ci cântul de odată. Explicarea cuvintelor s'o facă ocazional. La cânt să pună pe toți copiii deodată și să-i obișnuiască a pronunța clar vorbele, cu toată vocea. E bine a scoate pe cei mai buni, care singuri vor învăța cântecul, în timp ce ceilalți vor cânta mai încet.

La aceste școli, cântecele cu mișcări sunt foarte bune. Elevul pronunță și mișcă totdeauna corpul, în direcția pronunțată. Durere că la noi nu prea sunt alese cântece în acest scop, așa de multe. Cele ce le avem abia sunt de ajuns în timpul învățământului de tranziție. Și ar trebui cântece cu mișcări, la aceste școli, cel puțin 6—8 pe cele 2—3 luni, până când copiii se vor deda cătuși de puțin cu limba. Când se cunoaște un vocabular de câteva cuvinte, cântul se poate preda, făcând o pregătire metodică.

Ajută mult limba dacă jocurile din timpul recreației sunt împreunate cu cântec. Copilul s'a învățat vorbind, dacă observăm bine, îngânând melodii. Lui îi place și are înclinare spre a-și cânta jocul. Atunci el nu simte nici oboseală și nimic nu-i fură atenția dela jocul său cântat. Deci o obișnuință cât mai mare la copii în recreație de a-și cânta jocurile, în limba maternă, e necesară. Dar pentru acest lucru ni se cere să știm noi învățătorii jocuri cu melodii. Am observat la un-guri că au o mulțime de jocuri cântate.

La noi cele mai multe sunt cu mișcările brațelor, deci nu îmbrățișează toate jocurile din curte și afară. Ca să avem ne trebuiesc traduse din alte limbi, unde literatura copiilor e mai dezvoltată și puse la dispoziția școalelor de Ministerul Instrucțiunii. Ar fi de dorit ca melodiile să fie cele populare. Avem atâtea melodii populare, câte regiuni avem. Și nimic nu-i mai ușor de prins ca o melodie populară. Ea trece din gură'n gură, încât în scurt timp se umple țara. Acest lucru, cu atât mai mult, cu cât cântecele populare minoritare umplu satele

acolo unde limba lor predomină. Pentru a se menține ei dispun mult mai mult ca noi de mijloace. Au limba înrădăcinată de secole, cântece și jocuri, ba chiar echipe teatrale, măiestrii de jocuri, etc. etc.

Singurul ce trebuie să le fie piept e școala primară, care să sădească dragostea de muzica românească, căci odată cu ea, va încolți și limba maternă.

N. D. Corăciu.

Caracterizarea elevei Chiș Maria din cl. IV-a a școl. prim. de stat din com. Arduzel

Omul e produsul a trei factori: ereditatea, mediul social și educația. Oricare ar fi puterea eredității și a mediului social nu se poate tăgădui că aceia ce suntem se datorește în cea mai mare parte educațiunii: deci, dela sine înțeles că educațiunea este una din cele mai principale probleme ale vieții. Să judecăm ce am fi ajuns dacă am fi crescut la voia întâmplării, dacă nu am fi primit educația în familie, în școală și propria noastră educație. Problema educației a format obiectul multor cercetări din mai depărtate timpuri. Și cu atât mai mult, că se impune părinților și învățătorilor, cari sunt chemați să formeze din micile vlăstare ce le intră în mână pe viitorii cetățeni folositori, de mâine.

Firea omenească care este opera mai multor factori, reclamă o educație națională în conformitate cu individualitatea. Știut este că chiar copilul cât este de accesibil tot nu e o bucată de ceară pe care s'o modelăm după bunul nostru plac, căci în educație ni se opun numeroase obstacole puse de factorii eredității și a mediului.

Dar pentru a cunoaște toate acele arme ale eredității și mediului și a le lovi când sunt în dauna bunei educații și prin aceasta să facem educația negativă; sau să le ajutăm când înlesnesc aceasta și să facem prin urmare educația pozitivă ca să cunoaștem împrejurările în care s'a născut copilul, a trăit sau trăește și cam ce calități sau defecte fizice ori intelectuale a moștenit prin ereditate sau atavism pentru ca cunoscându-le să le înlăturăm defectele ori să le încurajăm cali-

tățile găsim pentru fiecare boală leacul și aplicându-l când nevoia va cere. Metodele de cercetare sunt împărțite în trei: 1. Observația directă asupra copilului, 2. Experiențele la laborator și 3. Anchetele. Mă voi servi mai mult de anchete și observația directă.

Eleva Chiș Maria din clasa IV-a a școlii primare de stat din Arduzel, născută în anul 1921 luna Octombrie ziua 1 în com. Arduzel județul Sălaj, naționalitatea română, religia greco-cat. din familie de țăran a avut o creștere aleasă care se poate vedea în activitatea sa școlară și în afară de școală.

În anul întâiu a primit o alimentație mixtă. A început a umbla la vârsta de 12 luni, a vorbi la 11 luni.

În ceea ce privește igiena locuinței părintești, este destul de luminoasă și uscată. Locuința are 2 încăperi în cari locuiesc cinci persoane. Toți dorm într-o cameră. Eleva doarme liniștit câte 8—9 ore. În afară de școală se ocupă cu diferite lucruri de mână. Ii place foarte mult să alerge. Se alimentează dimineața cu lapte, la prânz cu mâncări mixte, de regimul animal și vegetarian dar mai preferabil cel vegetarian și mai ales fructe. Tatăl său a murit când copila a împlinit vârsta de 1 an în boală de tuberculoză. Fetița după înfățișarea exterioară este pe deplin sănătoasă. Talia șezând pe scaun 45 cm., în picioare 94 cm. greutatea 39 kgr. deci dezvoltarea după vârsta ce o are este normală.

Simțurile

Văzul. Am cercetat cu ajutorul metodei lui A. Binet pentru determinarea văzului. Am făcut câteva litere în mărimea de 7 mm. și le-am pus la distanță de 7 m. Fetița la arătarea literilor mi-a răspuns mulțumitor deci văzul este normal.

Auzul. Acest simț l-am putut determina prin lovirea unor metale și diapazon la distanțe deosebite. Am făcut experiențe cu ceasul care l-am pus la ureche, pe urmă îndepărtându-l mi-a dat răspuns că-l aude, deci simțul auzului este normal. În ceea ce privește starea fizică generală este normală.

Dezvoltarea sufletească

Inteligența. Cu ajutorul metodei lui A. Binet «Scara metrică» am observat următoarele: la fetiță inteligența este dezvoltată. Percepția e mai mult senzorială și logică. În ceea ce privește ideile fetiței sunt mai mult concrete și puțin ab-

stracte într'o măsură mai mică. Deci după toate acestea este normală.

Intuiția. Are reprezentări vizuale și auditive. Am constatat punând-o să povestească scene văzute și auzite. Are un deosebit interes de a intui cât mai mult lucruri de mână.

Atenția. Măsurarea atenției am făcut-o prin metoda lui Demour. I-am dictat mai multe litere ca să le scrie pe o foaie de hârtie cu pătrățele la distanțe diferite. Am constatat că are atenția involuntară senzorială și puțin durabilă. Atenția poate dura cel mult 30 minute. Se observă oarecare progres în cultivarea atenției.

Interesul. Este o fire foarte curioasă. Arată interes deosebit spre lectură, lucru manual și lucrări casnice.

Memoria. Am putut să-i determin memoria punând-o să repete mai multe cifre la un loc. Din 6 întrebări mi-a răspuns la 5 și a șasea șchiopătând. Memoria e durabilă puternică.

Are o imaginație vie creatoare, se manifestă mai mult în domeniul locului și a povestirilor. Am pus-o să-mi povestească. Mi-a spus niște lucruri cari erau natural prea exagerate însă aici i-am văzut puterea de imaginație.

Judecata. Judecă corect și cu profunzime. Dă răspunsuri gândit. Poate să compare ușor două lucruri între ele și prinde esențialul imediat. Înțelege ușor, clar și precis. Obosește repede, însă se recrează repede.

Invenția. Am pus-o să facă legătura între cuvintele: România Mare... Regele Ferdinand... și noroc. Mi-a dat răspunsul următor: Regele Ferdinand a avut norocul să facă România Mare. Deci aceasta funcție este dezvoltată,

Cenzura. Am adus cazul cu o copilă care s'a tăiat în mai multe bucăți se crede că trăește. Fetița mi-a spus realul deci aceasta funcție este dezvoltată.

Direcția. Am pus pe fetiță să repete următoarele 5 cifre 4, 7, 9, 1, 3 i-am, dat 3 ordine să execute unul după altul. Pune pe foc, adă-mi un pahar cu apă și șterge tabla. Le-a executat în tocmai cum i-s'a zis. Deci și această funcție este dezvoltată.

Emotivitatea

Este o fire foarte impresionabilă și senzibilă. Ii place

frumosul vizual și mai cu seamă să creeze ea însăși frumosul mai ales în domeniul lucrului de mână.

Voința și însușirile disciplinare și morale

Este o fire sburdalnică și dornică de joc. Manifestă o voință șovăitoare, este condusă de sentimente. Reacționează foarte repede. Este foarte curată și îi place să-și păstreze lucrurile estetic. Nu-și distruge lucrurile nici nu le înstrăinează, deasemenea nu se atinge de lucrurile altuia.

Față de oameni este sociabilă, curajoasă, încă respectuoasă. Față de părinți și învățători este ascultătoare. Îi place să muncească în comun. Temele și-le face curate, de bună voe, precis și regulat. Execută fără de nici o stăruință. Lucrurile manuale făcute în clasă, dantele și cusături îi plac foarte mult. În muncă realizează progres. Îi plac rugăciunile, merge la biserică și este evlavioasă.

Inclinații. După constatările făcute dela început am observat că are inclinații spre lucruri de mână și mai ales o deosebită dragoste manifestă spre lucrările gospodărești, din cele observate de mine cred că va fi o bună gospodină.

Concluzii: Dacă privim cele trei aspecte fizic, intelectual și moral, eleva este bine dezvoltată din toate punctele de vedere. Dacă va îmbrățișa cariera menționată mai sus cred că va putea face progrese foarte frumoase în avântul, generației viitoare.

Moș Gheorghe

învățător.

Inființarea muzeelor școlare

Școala este biserica științelor. Învățătorul este preotul ei. Învățătorul predă știința prin studii copiilor, cari sunt dați în grija lui. Uneltele necesare învățământului sunt: manualele, rechizitele, obiectele intuitive. Mare parte din aceste obiecte intuitive le putem procura din fabrici, iar restul prin sânguința noastră proprie. În împrejurările așa de grele din zilele de azi, când fiecare școală, la fel cu majoritatea familiilor, luptă cu greutatea vieții, trebuie să căutăm o altă deslegare. Și aceasta nu poate fi alta, decât bazați pe puterile noastre proprii, prin inițiativă și diligență proprie, prin în-

drumare intenzivă a copiilor să procurăm în mare parte noi obiectele intuitive. La rezolvirea acestei probleme, după părerea mea, trebuie să facem următoarele:

1. Toamna și primăvara împreună cu copiii, sau individual să strângem obiecte din lumea naturală.

2. Iarna între păreții școlii prin îndrumări necesare date copiilor să preparăm noi aceste obiecte cu copiii la orele de lucru manual și eventual alte dexterități.

Toamna, primăvara cu ocazia excursiunilor împărțim pe băieți în grupe și-i instruiem cum să adune insecte. Insectele strânse de o grupă să fie așezate în spirt, în fața tuturor copiilor, parte pentru lărgirea cunoștințelor, de altă parte pentru stimularea plăcerii la muncă pe mai departe. Se vor alege exemplarele mai frumoase și mai dezvoltate și se va înregistra într'un registru grupele care le-a strâns și numele găsitului. Elevii văzând astfel eternizarea numelui lor, împlinesc cu mai multă plăcere munca. Fetele asemenea împărțite în grupe să fie instruite mai înteziv la săparea și presarea plantelor. Aranjarea plantelor deja uscate, tot cu concursul tuturor copiilor în modul amintit mai sus. Natural, că grupele fetelor trebuiesc prevăzute cu câteva coli de sugativă brună și albă. Strângerea plantelor pretinde mai multă răbdare și atenție, chiar pentru aceasta este recomandabil trezirea voinței în acest senz. E natural, că fetele și băieții se ajută reciproc la colecționare. Lângă colecționarea de mai sus este cu folos, ca pe o transecțiune cu coaje a arborilor și tufișurilor din regiune să lipim și câte-o frunză a plantei respective atât cu fața superioară, cât și cu cea inferioară și pe aceste bucăți de lemn să trecem numele collectorului.

În timpul primăverii și toamnei trebuie să strângem și pietrele, precum și mineralele regiunii. Aranjarea și stabilirea grupului din care fac parte acestea să fie făcută tot în comun, adică împreună cu copiii. La determinarea acestora învățătorul face bine, dacă cumpără diferite manuale de ajutor, apărute în preț de câțiva lei, căci în multe privințe va simți lipsa acestor manuale.

Tot în timpul lunilor de toamnă și primăvară trebuie să pregătim din argilă — după posibilitate — în mărime naturală diferitele fructe și zarzavaturi, arderea, vâpsirea și eventual ungerea acestora cu lac. Dacă vom pregăti în acest

senz colecțiunea noastră, atunci multe plante pot fi puse în fața copiilor, în oricare anotimp al anului, în întregime: coaja lemnului, frunza, floarea presată și fructele colorate.

Lunile de iarnă sunt potrivite pentru pregătirea obiectelor intuitive din domeniul geometriei, fizicei etc. căci în sala încălzită cu bucurie lucrează copiii, ca după îndrumarea învățătorului să pregătească obiectele mai primitive.

Putem să ajungem un rezultat frumos la studiul păsărilor și mamiferelor din domeniul științelor naturale, geografie și istorie și totodată să lărgim și muzeul nostru, dacă atragem peste anul școlar atenția copiilor, ca din cărți folosite să taie diferite figuri cu animale și să aducă acestea la școală.

În școală vom aranja acestea figuri în comun, le lipim în formă de album, grupându-le după țară și continent. Aici ar putea face mare serviciu corespondența între elevii școlilor prin cărți postale ilustrate cu regiuni, păcat însă că e prea costisitor.

Hărțile geografice, precum uneltele mai mari și complicate științelor naturale, literile mobile a scrisului și cetitului, unele obiecte intuitive pot fi procurate numai dela fabrici, iar susținătorul școlii, oricât de cu greu, este silit a le procura.

Munca neobositoare a învățătorului poate ajuta cel mult numai la reducerea prețului prin aceea, că în acest scop va aranja serbări școlare și populare. (Mare parte a materialului didactic se poate confecționa de elevi, sub conducerea pricepută a învățătorului. Nota Red.) Astfel văd eu înființarea muzeelor școlare în modul cel mai potrivit. O enormă muncă revine învățătorului și cu toate că lumea exterioară nu-i acordă recunoștință, își va găsi el în lumea sa internă, în liniștea conștiinței sale.*)

Șimleul-Silvaniei.

Iuliu Szentpétery,
inv. de stat.

*) Muzeul școlar fiind de-o importanță covârșitoare în învățământ, înființarea lui trebuie să preocupe pe fiecare membru al corpului didactic. El constituie icoana activității unui învățător. Paginile revistei noastre stau la dispoziție pentru discutarea acestei chestiuni. Așteptăm contribuția colegilor din experiențele adunate, de felul cum să se organizeze pe secțiuni etc. — Red.

Chestiuni Școlare

— Frecvența —

Trec ultimele zile ale lunii Septemvrie și școala mi-e pustie. Din cei 108 elevi înscriși, vin la cursuri în mijlociu 7 (șapte) la zi. Inzadar în Dumineca premergătoare începerii cursurilor, am făcut adunare cu sătenii la școală și le-am arătat însemnătatea școlii (ce banalitate mai e și aceasta când o strigi în urechi surde!), folosul ce ar putea să tragă copiii lor din învățatura câștigată în ea, etc.

Nu e țăran azi care să nu înțeleagă rostul și folosul învățaturii. Ii vorbești, îl convingi cel puțin pe timpul cât te ascultă și te aprobă pentru ca pe urmă să-ți spună: „Știm noi că școala-i bună, dar vezi dumneata că avem și noi greutățile noastre. Copiii noștri trebuie să meargă cu o văcuță, cu un purcel, cu niște oițe, cu cele găscuțe, pe câmp, că doar trebuie să trăim din ceva și lor să le dăm de mâncare. Mai lasă-ne și dumneata până ce va mai da frigul, căci atunci îi vom trimite“. Și dacă aceasta s'ar întâmpla numai la mine! Dar din păcate sunt mii de sate pe întinsul țării unde se întâmplă tot la fel!

Ce să faci în asemenea împrejurări detestabile? Cum să poți satisface programa analitică în cele cinci luni cari formează sfârșitul toamnei, iarna și prima lună de primăvară? Căci țăranul numai în acestea nu pregetă a-și trimite copiii la școală.

Acum știe fiecare țăran că amenzi nu se pot da și deci, dacă convingerea despre necesitatea imperioasă a învățaturii nu-l entusiasmează, nu mai are nici teama de sancțiunile legii.

Școala suferă și cu ea suferă viitorul neamului nostru întreg. Răul trebuie remediat cu cele mai energice măsuri.

Întâi, ar fi de dorit ca legea serviciului militar

să se schimbe în sensul că, tinerii cari nu vor fi absolvit cele șapte clase primare, vor face un stagiul mai lung în armată, decât cei ce vor fi frecvențat școala tot timpul și, nu vor beneficia de concedii, acestea utilizându-se la repararea neajunsului analfabetismului. De aci rezultă că tot în armată să fie obligatorie instrucția școlară a analfabeților, așa cum se cuvine: militărește. Ar câștiga astfel și armata în calitate, formându-și elemente mai accesibile tehnicii moderne a războiului.

E absolut necesar ca, atât părinții cât și tutorii cari își vor da copiii sau pupilele ca servitori, precum și acei ce i-ar angaja, să fie aspru pedepsiți căci e dureros să vezi cum unii oameni (de obicei cei mai puțin vrednici) își exploatează odraslele și mai ales tutorii, pe pupilele ce au sub ocrotire, dându-i de servitori, atunci când ei sunt datori prin toate legile omenești și divine, să le câștige existența acestora.

Să se interzică sub cea mai mare severitate întrebuințarea copiilor sub etatea de 11 ani la lucruri cari i-ar împiedeca în decursul anului școlar să urmeze regulat cursurile. Pentru cei ce depășesc această etate, să se acorde populației rurale, anumite avantagii, cum ar fi: obligativitatea absolută numai pe timpul dela 15 Octombrie la 30 Aprilie.

Părinții refractari, să fie luați la răspundere în fața judecătorului, sub sancțiuni penale. Este necesară o punere la adăpost a învățătorului de ura ce-și atrage atunci când aplică sancțiunile legii, dânsul.

Comitetul școlar nu are—uneori—nici bunăvoința, nici autoritatea necesară pentru a asigura bunul mers al școlii.

Deasemenea, dacă într'un chip oarecare, învățătorul ar fi dânsul cauza nefrecvenței, să fie supus unor sancțiuni nu mai puțin riguroase.

Someșuleac, Septembrie 1932.

Mihail P. Robu

inv. student.

De ce o rectificare?

Adunarea Asociației, n'a votat bugetul. Care este adevărul?

În Nr. 6—1932, al revistei „Școala Noastră”, am scris despre ședința de după amiază, a asoc. din 11 Iunie a. c., redând toate discuțiile în linii generale, în mod autentic, fără nici'o reticență. Și fiindcă în Nr. 8 al acestei reviste — sub cuvântul, o rectificare — mi se aduce învinuirea, c'am scris în mod greșit despre bugetul asociației, eu țin să precizez.

Exemplu: Dacă un proiect de lege sau în cazul acesta de buget etc., luat în dezbateri de cei competenți și din cauza disensiunilor, sau a punctului de vedere al fiecăruia, nu se poate ajunge la un acord și chestiunea rămâne desbătută numai în parte, la drept vorbind, se poate zice că acea chestiune este soluționată? De sigur că nu. Apoi un caz analog este și bugetul asociației.

Intențiunea era — cei drept — majorarea taxei cu 35% publicat în revistă, iar în adunare cu 50%. După multe tergiversări majorarea taxei nu s'a admis cu nici un chip, cu toate că prezidiul asociației s'a suferat. În fine trebuia o ieșire pentru echilibrarea bugetului și s'a purces la ciopârtirea din fiecare punct. Unii ziceau ca să se șteargă bursele dela cursul de vară. alții ca să nu participe nici la un congres general — ceeace mi se pare sa și făcut și etc. etc.

Cu un cuvânt vre-o 10 înv., câți erau prezenți, discutau soarta celor 500. Ce să faci, erá a doua adunare și se putea discuta și cu 2. La un moment dat nu se putea înțelege nimic, unul una, altul alta,

până ce prezidiul a părăsit sala de ședință, rămânând membrii puțini câți erau cu buzele umflute.

Este așa sau nu: Adunarea a votat bugetul sau nu? Adevărul acesta este: adun. din 11—VI. a. c. n'a votat bugetul. Că prezidiul asoc. în altă ședință, a căzut de acord să întocmească bugetul cum e redat în Nr. 8 al revistei, asta treaba lor. Că membrii asociației vor fi satisfăcuți sau nu cu bugetul, asta iar treaba lor.

Eu, doar atât vreau să precizez, că tot ce-am scris despre buget este foarte adevărat, s'o spună răspicat cei ce-au fost de față.

În cazuri eventuale, sunt gata ori când cu informații, mai precise. Dar cred nu v'a fi nevoie.

L. Cosma.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Oamenii mari ai Sălajului

O lămurire istorică

Domnule Director,

În proșuita revistă „Școala Noastră“ No. 8 din Oct. 1932, la p. 323, s'a scris despre oamenii mari ai Sălajului: Grigorie Maior, cum ar fi fost nobil și focior de popă, — după părintele S. Clein, iar după tradiție, că s'ar fi născut din părinți țărani și că înainte de a învăța la școală, ar fi grijit de porci.

Pentru complectarea acestor date referitoare la originea episcopului Grigorie Maior, — părintele Cristea Vasiliu, fostul preot în Zalnoc, Sărănad și Giurtelecul-Șimleului, — unul dintre cei mai distinși preoți Sălăjeni, care fiind și scriitorul unui tom de predică bisericești foarte practice și instructive, aproape fiindu-i gata și al doilea tom, pe care din lipsă de sprijin nu l'a publicat, — mi-a spus cele ce urmează:

Grigorie Maior s'a născut în Sărănad din părinți țărani. În

interesul restabilirii adevărului istoric, mai mult ca sigur a fost de origine nobil, întrucât foștii nobili de origine română, după ce nu le mai ajungeau moșiile (fiind împărțite între descendenți) pentruca să poseadă moșie, luau dela domnii feudali proprietari câte o moșie pentru care lucrau aceloră 2—3 zile la săptămână, astfel erau iobăgiți. Astfel în timpurile vechi erau foarte multe familii de român — nobile — și în urmă între împrejurările de sus iobăgite. Numele vechi ale comunelor erau aproape în totdeauna numite după numele întemeetorului lor. Înființarea comunei Centhe din județul Someș, i se atribue lui Centhe Ioan, despre care se face amintire în anul 1298 (Vezi Arp. Uj Okmány X 312 în Monografia jud. Someș (Solnoc-Dobâca).

Această familie nobilă fiind de origine cu timpul s'a răspândit în întreg Ardealul. Dintre descendenții familiei Centhe a fost protopopul decedat Centea Andrei din Sălsig și fiii săi, dintre cari unul este jude de Curte de Apel Dr. Centea Cornel dela Tribunalul din Zălau, protopopul Ilie Centea din Căpâlna și fiul său Centea Silviu director. Dovadă că sunt nobili este faptul că în vechime numai nobililor le-a fost permis să folosească conume și predicat și numai dela Iosif II. prin ordin regal s'a permis să poarte toată lumea și conume. Nobilii însă aveau și dreptul să poarte predicatul „de“. De aici se poate constata cât departe de adevăr este asertiunea compatrioților unguri când zic, că românii s'au strecurat în Ardeal prin secolul al XVIII-lea.

Pe timpul cât a dominat Cetatea „Chiorului“ și Cetatea „Ciceului“ (de cari s'a ținut întreg teritoriul Nordvestic al Ardealului) Ștefan cel Mare, domnitorul Moldovei și fiul său Petru Rareș, mulți nobili români au trecut în Moldova, unde au fost colonizați înspre Nistru și alte graniți ca arcași. Urmă acelei dominații este și episcopia înființată la Vad lângă Someș, unde și azi se poate vedea aceea biserică.

Subscrisul fiind în aceea biserică, am văzut și locul scaunului unde ședea episcopul ortodox pe vremuri. Numele părților din hotar sunt numite cu numiri ca dealul unde stăteau de sentinelo arcașii lui Ștefan cel Mare. În aceea amintire s'a înființat acum Episcopia ortodoxă de Cluj—Vad. Domnul Cetății Ciceului Petru Rareș, a donat o moșie din comuna Bogata-Ungurească episcopului dela mănăstirea de Vad prin 1553 (vezi Fasc. Transilvania 9. No. 69).

Cum Grigorie Maior avea și conume, este mai mult ca sigur că era de origine nobil, întrucât a trăit înainte de Iosif II.

Se spune că părintele său era foarte aspru. Pășind odată, într'o toamnă, vitele în ograda părintelui său, o junincă a trecut în ograda unui vecin. Cum vecinul a închis juninca, băiatul de frică să nu capete o bătaie, nu s'a mai întors la casa părințească. Astfel, fugând în lume, a ajuns până la Blaj. Aci un oarecare canonic l'a luat la sine. Văzând că băiatul este diligent și îi place cartea, l'a înscris la școli și în urmă episcopul de atunci l'a trimis la Roma. E de notat, că înainte de anul 1848 numai nobililor, respective băeților lor le era permis a umbla la școli.

În zădar a fost căutat de părinții lui, că nu i-au mai dat de urmă.

Cam la 30 ani s'a hotărît să-și cerceteze părinții. S'a dus la Sărăuad. Trăindu-i încă părinții, a întrebat dacă își mai aduc aminte de fiul lor. I s'a răspuns că nu au mai auzit de el.

Atunci episcopul și-a îmbrățișat părinții spunându-le, că el este fiul lor și le-a spus că între ce împrejurări i-a părăsit. Episcopul Grigorie Maior în amintirea aceluia eveniment a donat 10 mii florini pentru odificarea bisericei din Sărăuad.

Pe acel timp era curator bisericesc un credincios cu numele Petricaș. Acest curator a și început la zidirea bisericei. Lăcomind însă la suma aceea mare de bani, și-a însușit o parte din ei, așa că numai pereții i-a ridicat. Curatorul Petricaș, ca să scape de urmărire a trecut la legea reformată (calvinistă) și s'a făcut ungar. Dintre descendenții acestui Petricaș, un fiu cu numele Dr. Petri Mór, a fost revizor școlar al județului Sălaj în Zălau. Fiind acesta scriitorul Monografiei județului Sălaj, s'a ferit să scoată în relief multe date prețioase asupra neamului românesc, pe care le-a avut la îndemână din diferite arhive publice și particulare, conform spiritului de pe timpuri.

Când a condus — la comandă mai înaltă — pe învățătorii din Sălaj la serbările milenare din Budapesta, în 1896 — auzind pe subsemnatul că vorbesc românește în gara din Careii-Mari, a zis: „Ne szentsógtelenitse meg azzal az oláh nyelvvvel ezt az ezredéves szent ünnepélyt!“ („Nu profana cu vorba valahă această sfântă sărbătoare milenară“). A fost lucru natural, că subsemnatul, ca fost membru al județului Sălaj fiind ales în cercul Ulacului cu program național, eram cam urmărit.

Despre acest revizor se credea că n'ar fi cunoscut limba

română. Un învățător dela sate crezând acest fapt, fiind inspectat, a șoptit unui elev ca să reciteze „Tatăl-nostru“ când va eși la hartă. Băiatul a făcut întocmai. Revizorul a ascultat, când însă a trebuit să continue alt elev, a zis revizorul: „Spune-i să reciteze și „Născătoarea! . . .“

Când a venit episcopul în comuna natală ca să se convingă cum progrosează edificarea bisericii și văzând numai pereții — a lacrimat. . . și a mai donat 5000 florini pentru terminarea bisericii din Sărăuad.

Sălajul mai are între oamenii mari ai săi un episcop și anume: Ioan cândva Alexi, fost prim episcop al Diecezei de Gherla. Episcopul Ioan Alexi, dupăcum ne spun tradiția, s'a născut în Mălădia. În strâmtoarea numită Sorușa era o moară. Trecând episcopul romano-catolic din Oradea cu trăsură prin Sorușa, cu oare care canonic, au poposit puțin la moara respectivă. Băiatul, care era de 4—5 ani, s'a așezat pe scândura din dosul trăsuroi unde a adormit. Când a plecat trăsura, nu a fost observat de cei din trăsură. Ajungând la Nășfălău, s'au trezit cei din trăsură, cum ar auzi plâns de copil. Stând în loc au aflat că pe scândură stă un băiat plângând și ținându-so de scândură. Întrebându-l că de unde este, nu a știut spune decât că îl cheamă Ioan Alexuțan. Neștiind ce să facă cu băiatul, l'au dus cu ei la Oradea și l'au crescut la școli. Din acest băiat cu timpul a ajuns de a fi episcopul de Gherla în Diecesa înființată din nou.

În Mălădia sunt mulți țărani cu numele Alexuțan.

Daniil Graur senior
fost dascăl sălăjan.

Din popor

Cântă o mierlă prin păduri
Robu-i Lucaciu la Unguri,
Pentru sfânta libertate
Din care noi n'avem parte

Nu fii, mierlo, supărată
Nu-i robia ne'ncetată
Vine-o dalbă primăvară
Fi-va Lucaciu liber iară,

Literatură

Cea mai lungă călătorie

Să nu credeți că este vorba de cea mai lungă călătorie, a vre'unui vestit aviator, marinar sau turist, ci este vorba de cea mai lungă călătorie a unei dascălițe, pe care soartea nemiloasă a trimis-o să apostoleze departe de meleagurile scumpe unde s'a născut, crescut și petrecut 3 ani de apostolat.

Când încep a descrie călătoria mea, gândul meu zboară departe, la șeful și colegii mei dragi, pe cari chiar dela început îi rog să-mi scuze descrierea mea naivă. A fost fulgerătoare pentru mine și poate și pentru alții... numirea mea în județul Trei-Scaune, dovadă au fost șiroaiele de lacrimi, cari le-am vărsat în cele trei zile, până mi-am luat hotărâre definitivă, să-mi ocup postul. Dispun de o voință destul de puternică, dar totuși n'a putut împiedeca emoțiile, cari nu voiam să-le împărtășesc nimănui. Rămas bun, nu mi-am luat dela nimeni, căci voiam să încunjur sbuciumarea și mai puternică a sufletului meu atât de simțitor. Cu toată tăria mea de voință, n'am putut pleca, până a nu-mi lua rămas bun dela șeful meu drag, care mă cunoștea o »liberala« și »nu element periculos învățământului« (după un raport mincinos al directorului). Un rămas bun și câteva mărgăritare căzute din ochii mei, a fost cea din urmă scenă. O privire aruncată din ochii șefului meu drag, a fost destulă pentru a-mi cunoaște, sbuciumarea sufletului meu. În acel moment solemn, îmi urează »spor la muncă și cu D-zeu înainte spre drumul necunoscut.«

O ultimă privire îmi arunc asupra orășelului drag, unde am petrecut 4 ani de școală și urcându-mă în trăsură, am luat drumul spre gară. Îmi scot bilet până la Sf. Gheorghe, deoarece habar n'aveam în ce parte a județului îmi va fi postul... »Poftiți în vagoane« au fost cele din urmă vorbe ale conductorului și trenul pufăia, lăsând în urma lui nori de fum. Nu sunt capabilă să înferec în slove durerea inimii mele, căci era cea mai adâncă, care n'are slove! Șiroaie de lacrimi îmi curgeau din ochi, cari păreau nesfârșite. Înăbu-

șindu-mi în inimă durerea, care mă sfășia, îmi șterg lacrimile cari nu voiau să înțeleagă că soartea vrea așa să fie...

Un student, coleg își îndreaptă pașii spre mine. Cu o vorbă, cu alta am uitat durerea inimii mele și am ajuns la Jibou. Acolo societatea a devenit mai veselă, asociindu-se tovarăși de drum, o colegă și un student coleg. Fiecare ne exprimam bucuria întâlnirii neașteptate. Până la o vreme, discuțiile, erau amintirile trecutului. Dintr'odată discuția s'a aprins. Cei doi studenți (unul bucureștean altul clujan) discutau foarte entuziasmați, chestiunea regionalismului. Datorită acestei discuții interesante, drumul până la Apahida mi-a părut foarte scurt. Acolo ne-am despărțit, căci colega și un student au luat drumul spre Cluj. După trei ore de așteptare, sosește frumosul »Expres European.«

Intrând înăuntru, l'am admirat mai naivă, ca badea Cârțan, statuiele Romei. Mi-a părut foarte interesant, căci nu mai călătorisem cu astfel de tren. În iuțeala lui nebună, își schimbă mersul, devenit din ce în ce mai înăbușit. Imi făcea impresia că am căzut într'o apă mare! După câteva minute, mersul lui părea a unui șarpe, care eșia din gaura lui. Aș fi întrebat de studentul, coleg, dar sinceră fiind îmi era cam..... Indată îmi vine în minte că acestea sigur au fost tunelurile Turzii. În acel moment îmi reamintesc de marele erou Mihaiu, înfăptuitorul pentru o clipă a idealului național. Imi părea așa de rău că noaptea își îmbrăcase haina ei mohorâtă, fără nici o podoabă, ca și unul care și-a cumpărat bilet a vedea un film de cinema și când să-l vadă, cineva îi leagă ochii, c'o năframă.

Cum stam dusă cu gândul departe..., trenul își încetinește mersul și dintr'odată apare o gară frumoasă. Era Aiudul. Somnul mă copleșise și în legănatul lin al trenului, adormisem... Am avut vise interesante, cari au fost întrerupte de vorbele conductorului: »Aici Brașovul« Era ora 4 dimineața. După 3 ore de așteptare am luat trenul spre Sf. Gheorghe. M'am interesat și de frunză și de iarbă despre comuna mea. Nimeni nu știa să-mă informeze. Când să ajung aproape de Sf. Gheorghe, un călător îmi spune că a treia gară, linia spre Brețcu, trebuie să-mă dau jos. Imi i-au bilet până la a treia gară care era Bită. Mă dau jos. Eram disperată! Din Bită se vedea la poalele Vrancei o comună care se pierdea în zare.

Sigur asta o fi Tinoasa, oftez eu! Mă interesez dela șeful gării, care habar n'avea ce nume are comuna care se pierdea în zare. Mă duc la școala din Bita, unde găesc pe un cantor, căci înv. era dus la târg. Il întreb de Tinoasa, — dar habar n'avea. Caut pe harta județului — și îndată aflu că comuna aceia care se pierdea în zare, era Aninoasa. Caut și iar caut și dintr'odată văd lângă T. Săcuiesc scris, Tinoasa. Imi i-au rămas bun dela badea cantor și mă întorc iar spre gară. N'aveam tren până peste 5 ore. Am mâncat puțin și după o lungă așteptare, am luat trenul spre T. Săcuiesc. Am ajuns seara la ora 8. Ploua ca la Sf. Ilie. Ce să fac, încotro s'o i-au? I-au un taxi și pentru 120 lei mă duce până în comună. Fiind foarte obosită după 2 zile și o noapte de călătorie, mânânc puțin și mă culc. N'am dormit toată noaptea, căci mă simțeam așa de străină, ca și «puiul cucului, în mijlocul codrului.»

Dimineața la ora 8 mă prezint la post. Am rămas îmbătată de școala frumoasă pe care o am. Școala este tot ce mă poate lega de acestea locuri străine, căci :

»Fie pâinea cât de bună,
Tot mai rea-i țara străină.
Fie pâinea cât de rea,
Tot mai bună-i țara mea!«

*Sabadășiu Florica,
învățătoare.*

Reviste

„Flori de Crin“

Este titlul revistei moral-religioase, care și-a început apariția la Paști, în Șimleul-Silvaniei. Redactorul ei, pâr. Teofil A. Bălibanu, a adunat într'un mă-nunțiu, pe aproape toate personalitățile, care se interesează de chestiunile educației religioase, ale ambelor biserici naționale. Revista are de scop ridicarea morală a femeii române.

E un început acesta și ca ori ce pas făcut spre bine, trebuie să ne bucure. Nu trebuie uitat însă, că ființa omenească este într'o continuă mișcare, și că

moravurile, dacă nu sunt îndreptate spre bine, merg către rău. Simpla arătare a răului, „nu face așa“, nu poate avea influență mare asupra spiritului uman. Trebuie arătate căile netede, viața fericită, care, la adăpostul virtuților creștine, s'ar putea trăi. Activitatea anticreștinească, pe care o desfășoară o anumită pătură socială a femeilor române, trebuie înlocuită cu o altă activitate, care să tindă spre un scop mai înalt decât nimicurile modei. Națiunea ca și Biserica trebuie să aibă în femei un luptător de neînving.

Deși revista se intitulează feminină, ea, cred, nu va fi gustată de femei, nici nu va avea prea multă influență asupra sufletului femeesc, tocmai pentru faptul, că nu creează o activitate feminină. Căci articolele publicate acolo, se adresează aproape totdeauna minții, nu sufletului femeii.

Care este activitatea pe care o revistă ce se intitulează feminină trebuie să îndemne femeile? Negreșit, cel dintâi sfat va fi creșterea copiilor. O revistă care nu arată în mod clar și precis cum trebuie o mamă să-și crească copiii, nu-i feminină.

O altă chestiune pe care trebuie s'o aibă în vedere ori ce revistă feminină este îngrijirea gospodăriei.

Drept e, că în vremurile noastre, mai ales femeia funcționar, tinde să se depărteze tot mai mult de treburile casnice, dar nu-i mai puțin adevărat, că îngrijirea gospodăriei este o ocupație pur feminină, care nu-i tratată de fel în „Flori de Crin“.

O a treia chestiune, care trebuie să aibă loc într-o revistă feminină, va fi îndatoririle ce le are femeia ca soție. Aceste chestiuni discutate cât mai amplu de oamenii competenți, care colaborează la revistă, la umbra moralei creștine, pot crea o atmosferă, care să fie folositoare națiunii române.

Numai astfel revista „Flori de Crin“ va fi gustată, numai astfel va ajunge a fi necesară.

Mărioara Moldovan m. Hobjilă.

Silvaniei, 69. Cheregi Elena, Dindești, 1, 70. Lukovics Ida, Petrești, germană, 71. Wissler Iolanda, Santău, 1, 72. Winkler Terezia, Tiream, germană.

— **Inlocuirea învățătorilor suplینitori.** Ministerul Instrucțiunii cu ordinul No. 158.316—1932 a repartizat în județul nostru ca învățători în mod provizor (din cei rămași dela numiri) 15 învățători seria 1929 și 10 învățătoare seria 1930.

Aceștia se repartizează în locul suplینitorilor seriile 1932, 1931, 1930.

Urmează deci ca toți suplینitorii (suplینitoarele) localnici să fie scoși din învățământ.

(d. m.)

— **Examenele de definitivat și înaintare pentru învățători.** După știrile apărute în presă, dăm instrucțiunile ce urmează:

Examenele de definitivat și înaintare la gr. II se vor ține la 25 Noembrie a. c.

La examenul de definitivat sunt admiși toți învățători cari au servit efectiv 3 ani în învățământul primar și cari au obținut titlul provizoriu, până la data de 1 Noembrie a. c.

Candidații vor îndeplini următoarele condițiuni.

a) Să nu fie suferit nici o pedeapsă mai mare decât avertismentul sau pedepsele să fie prescrise;

b) Vor prezenta comisiei examinatoare textele de pregătire a lecțiunilor în cei 3 ani de funcționare:

c) Să susțină în fața comisiunii o convorbire din obiectele de cultură națională din programa școlilor normale și asupra nouilor curente în educație;

d) Să susțină și o lecțiune practică.

Nota la admitere este 7.

Examenul se va ține la reședința județului în localul școlii normale sau al unei școli secundare.

Cererile vor fi înaintate revizoratelor școlare la județul în care funcționează candidatul.

La examenul de înaintare gr. II, sunt admiși învățători definitivți, înscriși la timp (până la 1 Martie), care îndeplinesc condițiunile și au inspecția specială făcută, până la 1 Noembrie 1932.

Candidatul să nu fi suferit nici o pedeapsă mai mare de cât avertismentul sau pedepsele suferite să fie prescrise, să fie notat cu „bine” la inspecției în ultimii trei ani, să aibă o inspecție specială, cu nota 7,50 iar dacă nu au nota specificată, d-nii inspeciori-revizori o vor fixa după procesul verbal al inspecției făcute, la inspecția specială se va avea în vedere notările din statul personal și întreaga activitate în școală și în afară de școală a învățătorului; să treacă o probă scrisă și să susțină o convorbire asupra noilor curente în educație.

Subiectul probei scrise se va referi la înfăptuirea operelor de creațiune culturală.

în legătură cu nevoile din viața satelor.

Media de admitere este 7.

Cererile celor cari intră în această categorie se vor înainta serviciilor locale de învățământ până la 10 Nom. a. c.

Toate celelalte cereri pentru gradul II ale învățătorilor cari nu au inspecția specială făcută, vor fi înaintate serviciilor locale de învățământ, până la data de 10 Decembrie 1932.

Pentru toți cei din această categorie se fixează o nouă sesiune de examen, în luna Februarie 1933, până la care dată toate inspecțiile speciale vor fi făcute.

Drepturile acestora vor decurge tot dela 1 Ianuarie 1933, ca și pentru cei din prima categorie.

Examenul se va ține la reședința regiunilor școlare.

La examenul de înaintare la gr. I, candidații cu dreptul și doritorii să obțină gradul I trebuie să aibă minimum 6 ani de funcționare cu gr. II, să nu fi suferit nici o pedeapsă mai mare decât averfismul sau pedepsele suferite să fie prescrise; să fie notați în ultimii 5 ani cu bine și foarte bine; să aibă o inspecție specială; să facă dovadă la inspecția specială că au desfășurat o deosebită activitate în școală și afară din școală pe teren cultural și social și pe teren practic și să fi realizat cel puțin una din încercările de creațiuni culturale și practice cu rezul-

tat evident.

Nota de admitere la inspecția specială este 8.

Cererile pentru înaintare se adresează serviciilor locale de învățământ, cari alcătuiesc tablourile și le înaintază ministerului.

Ca o completare, la cele de mai sus se anunță următoarele:

a) Candidații la definitivat pă prezenta comisiei examinatoare fie textele de pregătire a lecțiilor din ultimii trei ani; fie un carnet, în care să noteze observațiile cu privire la modul cum au predat sau observații făcute asupra elevilor educați.

b) Obiectele de cultură generală, despre care vorbește informația dată, sunt: limba română, istoria și geografia patriei.

— **Decorațiile „Răsplata muncii pentru serviciu de 25 ani”** din diferite motive, nu se vor distribui în cadre sărbătorești cum s'a anunțat în N-rul precedent. Brevetele se vor ridica personal dela Revizoratul școlar conform ordinului dat în acest sens.

— **Reorganizarea Cercurilor culturale. Ipotărârile ministerului instrucțiunii.** În vederea unei colaborări cât mai active a tuturor membrilor corpului didactic primar în direcția „Cercurilor culturale” pe deoparte, iar pe de alta pentru a înlătura pe cât se poate unele dificultăți care silesc pe unii învățători să lipsească dela ședințe, minis-

terul instrucțiunii a hotărât ca, Cercurile culturale să fie alcătuite din câte cel mult șapte școli, cu câte o ședință lunară, fixată de revizorate.

Pe lângă cercurile culturale obișnuite se vor alcătui un număr de cercuri culturale regionale, prin concentrarea unui număr de cercuri culturale mici. Fiecare județ va fi împărțit în acest scop în 4—5 părți, așa încât la o ședință a cercului cultural regional, să poată lua parte un număr de cel puțin 80 de învățători. Un astfel de Cerc cultural regional va avea o singură ședință pe an.

Determinarea cercurilor culturale mici și a celor regionale, precum și fixarea zilelor de ședință, se vor face de către revizorul sau inspectorul școlar de circumscripție, în colaborare cu subrevizorul școlar.

În ce privește programul acestor cercuri se va avea totdeauna în vedere participarea cât mai activă a învățătorilor.

1. La cercurile mici programa ședinței intime va cuprinde următoarele părți:

O lecție practică, critica lecției, recenzia unei cărți.

Ședința publică va consta dintr-o serbare școlară deschisă printr-o conferință scurtă a directorului școlii respective, cu subiect din preocupările sătești.

Lecțiile vor avea coloratura regională, realizate cât mai mult în spiritul școlii

active. Cărțile de recenzat vor fi selecționate tot după același criteriu.

Programa cercurilor regionale va cuprinde:

O lecție practică cu subiect regional; Critica lecției; O conferință a unui organ de control sau a unui conferențiar priceput în materie de educație care va înlocui recenzia cercurilor mici.

Propunătorul lecției va fi ales dintre învățătorii mai bine pregătiți care își va stabili împreună cu subrevizorul școlar planul lecției.

Conferința poate fi ținută de un învățător din cercul cultural respectiv.

Subiectele conferințelor cercurilor culturale regionale pentru tot anul, sunt următoarele:

Studiul individualității copilului; Democratismul și școala; Activismul; Regionalismul sau localismul; Metoda centrelor de interes; Importanța folklorului pentru educație.

Să nu se piardă din vedere că prin cercurile culturale regionale se tinde să se reinvieze sub o altă formă veche cercuri județene. Ele constituiesc unul din prilejurile cele mai frumoase, în care se pot manifesta spiritul de solidaritate și zelul profesional al învățătorilor.

— **Situația directorilor.** Ministerul prin Deciziunea N-rul 150092—1932, din 12 Octombrie a. c. a hotărât că nu mai pot fi numiți directori ai școlilor primare, membrii corpului didactic, cari au

împlinit 34 ani de serviciu.

Actualii directori cari au împlinit 34 ani de serviciu, se desărcinează și se înlocuiesc cu membrii ai corpului didactic primar, cari au sub 34 ani de serviciu și îndeplinesc condițiunile legii. (d. m.)

— **Salariile neplătite**, pe anul 1931 au fost consemnate în recipise lunare de depozit. Ministerul de Finanțe a hotărât să se facă recipise individuale pentru funcționari (pe lunile din anul 1931 o recipisă) și să se scadă din suma cuvenită fiecăruia, impozitul ce are de plătit Statului. Aceiași operație se va face și pentru anul 1932.

Prezidiul Asociației noastre încă a intervenit în chestiune. Dăm aci răspunsul Min. Instr. „Asociației Inv. din Șimleul-Silvaniei, jud. Sălaj Nr. 139.943 data 6 Oct. 1932. Răspunzând raportului Dvs. Nr. 106—1932, vă face cunoscut că am intervenit către Ministrul Finanțelor, să dispună ca sechestrele pentru restanțele de global din anul trecut, să se aplice la salariile rămase neachitate din acel exercițiu. p. Director gen., Indescifrabil. Șeful serv., Indescifrabil”.

— **Ministerul Instrucțiunii** a hotărât ca în fiecare lună medicii de circumscripție să fie la dispoziția învățătorilor, având obligațiunea de a întocmi și caziere medicale pentru fiecare învățător cu men-

țiuni asupra sănătății celor examinați. Medicii au primit ordine și dela Ministerul Sănătății să viziteze cât mai des pe școlari.

— **Ministerul Instrucțiunii** pregătește modificarea legii de organizare a Ministerului precum și legea învățământului primar, ce vor fi depuse în parlament la finele lunii Noiembrie 1932.

— **In luna Decembrie a. c.** „Școala Noastră” va apare în număr festiv, închinat memoriei marelui Spiru Haret. Colegii sunt rugați să trimită material pentru acest număr cel mai târziu până la 15 Nov.

— **Dela Asoc. Generală.** Dela 15 Sept. a. c. a început să funcționeze pe lângă Asociație un serviciu de informațiuni și contencios, sub conducerea colegului Iordan Tacu, institutor. Odată cu orice scrisoare de comunicare adresată acestui serviciu, se vor anexa mărci poștale de lei 20, pentru răspuns care va fi dat în termen de o săptămână. Corespondența va fi trimisă pe adresa D-lui I. Tacu, Bulev. Carol 61 București,

— **Comemorarea lui Spiru Haret**, va avea loc în ziua de 18 Decembrie 1932, în Zălau. Convocarea și programul acestei festivități se vor publica în N-rul viitor al revistei noastre. (S. O.)

Buletinul Revizoratului școlar al jud. Sălaj

(Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai).

Nr. 4625—1932. — **Ceasul șezătoarei de clasă.** — Serv. local Cluj comunică: Conform deciziei Ministeriale Nr. 139208 din 26 Sept. a. c. Vă facem cunoscut că s'a aprobat ca și în anul trecut să se introducă în orarul școalelor primare, odată într'o săptămână într'o oră de gramatică „Ceasul șezătoarei de clasă“ cu lecturi, povestiri, jocuri de imaginație, experiențe distractive etc. pentru educația gustului de citire la elevi. — Vă comunicăm pentru aducerea la îndeplinire circulația Ministerului: „Circularea pentru introducerea „Ceasul de șezătoare“ într'o oră de gramatică și pentru organizarea bibliotecilor de copii. Ca să aducem o notă de înviore a programului școlar am dat o decizie prin care se institue „Ceasul șezătoarei de clasă“ săptămânal, într'o oră de gramatică, începând cu școlarii clasei a doua primară. Va fi un ceas de șezătoare recreativă și instructivă în duhul tradiționalelor noastre șezători de seară. Ar corespunde cu „ora copilului“ cu „Ceasul de povestiri“ din orarul școalelor Apusene, unde lectura liberă se practică de multă vreme. Șezătoarea săptămânală introduce pe copil la literatura vârstei și îl familiarizează cu biblioteca lui. Ea nu se poate concepe fără mănunchiul de cărți din cele recomandate. Programul ei va consta din citiri și povestiri corespunzătoare localității, sezonului, evenimentului, sărbătoarei, alternând cu ghicitori, frânturi de limbă, jocuri mintale, experiențe și lucrări distractive, etc. Pe cât se poate se va aduce în clasă voia bună și antrenul dela șezătorile povestitorilor maestrilor, la care au crescut un Creangă sau Anton Pann, înlăturându-se orice didacticism pedant. Dacă după ceasul de șezătoare se pot împărți cărți din bibliotecă, ori se realizează desene libere, lucrări de mână, rezultatele vor fi cu atât mai multumitoare. Se va orându-i o șezătoare a satului (orașului) nostru de altă dată se va evoca oameni și fapte istorice legate de localitate. Se vor face lecturi sugestive din cele ce exală muncă și profesia dominată a localității. Se va încunjura povestirea cât mai liberă și naturală, colorată și expresivă a școlarilor, păstrându-se nota provincială. Pe cât e cu putință lăsați copiilor libertatea de a alcătui programul șezătoarei și conducerii bibliotecii. Făcând apel la Corpul didactic să înțeleagă însemnătatea „Ceasului de șezătoare“ pentru educația gustului de citit la copii, înțelegem să avem pe lângă fiecare școală primară (pe clase, de se poate) *biblioteca copiilor fără de care o bibliotecă populară nu poate avea viață.* În satele cu populație eteroglotă șezătorile săptămânale se

pot dubla. Domnii Inspectori, Revizori și Subrevizori vor priveghea aplicarea acestei circulară cu toată stăruința. p. Inspector Șef, Constantin Iencica. p. Șeful Secției, Eugen Albu.

No. 4256—1932. — **Directorilor școlari le este interzis a face comerț în școală.** — Onor. Minister cu ordinal No. 130325—1932 dispune: „Asociația librarilor detașiști din toată țara, se plânge că nu-i poate practica comerțul în voie din cauză că dnii directori de școli primare, vând în școală și rechizite școlare sau fac combinații cu anumite librării ca elevii să cumpere numai de acolo. Având în vedere cele arătate vă rugăm să puneți în vedere D-nilor directori de școli din regiunea D-voastre, că le este interzis a face comerț în școală.

Nr. 5064—1932. — **Examenle de înaintare și de definitivat** Onor. Minister cu ord. Nr. 156926—1932 dispune: — „Ministerul având în vedere drepturile câștigate de membrii corpului didactic primar după Legea din 1924, cu privire la înaintări și grade; având în vedere că, până la promulgarea Legei Învățământului primar din 7 Martie 1932, modificatoare a art. 115 și 142 din Legea din 1924, cu privire la înaintările și gradele membrilor corpului didactic primar, mulți dintre aceștia îndeplinesc condițiunile de înaintare după Legea veche și aveau dreptul la aceasta, prin decizia Nr. 156916—1932, a dispuns ca toți membrii corpului didactic primar, cari până la data promulgării Legei din 7 Martie 1932, modificatoare a art. 115 și 142 din vechea Lege, aveau dreptul să obțină înaintarea în grade după vechea Lege și au fost elomați sau înscriși la termenlele prevăzute de Lege, vor obține gradele și înaintările, conform prevederilor vechei Legi. Data examenului se fixează la 25 Nov. Examenul de definitivat se va ține la reședința județului, iar cel de înaintare la regiuni. Inspector șef. (ss.) V. Seni. Șeful Secției (ss.) Engliș.

No. 4396—1932. — **Regularea folosinței terenurilor școlare.** — No. 136342—1932. Ministerul Agriculturii prin adresa 139367—1932, propune regulamentarea folosinței terenurilor școlare, lucrându-se cât mai rațional, pentru a servi de pildă sâtenilor, menirea acestor terenuri fiind să îndeplinească o funcție socială. Prin programa de îndrumare tehnică agricolă, a hotărât ca agronomii serviciului agricol și al camerei agricole să dea îndrumări pentru exploatarea rațională a acestor terenuri. Ministerul fiind de acord cu propunerea Ministerului Agriculturii, vă roagă să puneți în vedere învățătorilor să ia contact cu agronomul de circumscripție, pentru a fixa planuri de cultură mai îngrijită, folosind aceste terenuri, fie că se lucrează în regie, fie în dijmă cu fruntașii gospodari, formând o exploatare unitară iar nu divizată între ei. Camera Agricolă lo va acorda diferite avantaje, pentru exploatarea acestor terenuri. In județul nostru

se face experiență agricolă sistematică — unde științele agricole se predau la cursul complementar de către dnii agronomi — la școlile din comunele: Treznea, Supurul de jos, Ceheiu, Pișcolt, Sălsig și Someșodorbein.

No. 5109—1932. — **Interzicerea elevilor de școală de a cerceta hora și șezătorile.** — Comunicăm în copie adresa noastră No. 5109—1932 către Prefectura județului, Comandamentul Legiunii de jandarmi și oficiilor Primăriei, punând în vedere tuturor directorilor școlari să supravegheze cu severitate purtarea elevilor și în caz de nesupunere să ne raporteze. — „Cu ocazia inspecțiilor școlare și din mai multe reclamațiuni am constatat, că în majoritatea comunelor copii în vârstă de școală sub 16 ani cercetează dansurile și șezătorile, contrar dispozițiilor de disciplină pentru elevii de școală. Cum aceste obiceiuri inadmisibile pentru elevii de școală au repercusiuni dezastruoase asupra educației moralo-religioasă a copiilor și a învățământului în genere: am onoare a Vă ruga, să binevoiți a lua cuvenitele măsuri pentru oprirea copiilor sub vârstă de 16 ani dela horă și șezători. În caz de nesupunere, binevoiți a dispune sistarea dansurilor și șezătorilor“.

No. 5142—1932. — **Adunarea obiectelor etnografice.** — În legătură cu ordinul nostru No. 4981—1931, publicat în rev. „Școala Noastră“ No. 1—1932, publicăm mai la vale ordinul Casei Școalelor No. 39303, punându-se în vedere tuturor directorilor școlari, ca pe data fixată să ne înainteze obiectele adunate, în caz contrar se vor aplica sancțiunile cuvenite. — „Prin ordine circulare consecutive ale Casei Școalelor și a Culturii Poporului, ați fost solicitat să dați concursul necesar la colectarea materialului documentar și demonstrativ pentru Expoziția Geniului Rural în industria casnică textilă și producția materialului textil indigen pe care Dna Laurenția I. Bacalbașa o va organiza la Casa Școalelor. Cu mâhnire însă am luat cunoștință că, până astăzi, din județul Dvs. nu s'a primit nimic, deși colecționarea materialului cerut — după indicațiunile ce vi s'au dat prin ordinele circulare — nu reclamă nici o cheltuială, ci numai puțin interes, puțină muncă și însuflețire din partea învățătorului, căruia i se dă un minunat prilej să aducă o contribuție mai mult la cunoașterea satului și punerea în evidență a puterilor lui vii. Totuși nu poate fi îngăduit, ca școala și învățătorul — obligați să facă astfel de investigațiuni și studii în mediul social și regiunea unde își îndeplinesc rostul — să rămână străini de o inițiativă care urmărește cunoașterea și punerea în evidență a unei producțiuni în care specificul etnic, tradiția și puterea de viață, de creație, de expansiune proprie, firească a satului, se oglindesc clar și se vedereză documentat. Considerând deci, că lipsă de participare se datorează numai unei scăpări din vedere a importanței scopurilor urmărite, vă atragem în mod deosebit aten-

țiunea asupra ordinelor circulare ale Casei Școalelor, sperând că, datorită patriotismului cu care lucrați și însuflețiți corpul învățătoresc, încredințat conducerii și îndrumărilor Dvs., colecțiunile de mostre de țesături și material textil indigen ce vi s'au cerut — și pe care le veți trimite până cel mai târziu la 15 Noemvrie — vor pune în evidență cât mai sugestiv geniul rural, sub raportul industriei casnice textile cât și specificul etnic ce o caracterizează în acel județ. p. Ministru, Alesseanu“.

No. 4175—1932. — **Predarea religiei elevilor mozaici.** — Serviciul Local de învățământ Cluj, No. 30108—1932, în baza ordinului Ministerial No. 114879—1932 și în conformitate cu dispozițiunile legale, Vă facem cunoscut să puneți în vedere direcțiunile școalelor din regiunea D voastre, că învățământul religiei copiilor mozaici să fie predat de rabini în orele afară de orar.

No. 4615—1932 — **Angajarea normalistilor ca ajutori.** — Cu ordinul nostru circular No. 4138 din 9 Oct. 1931, publicat în No. 5—1931 al Buletinului Revizoratului școlar, am încuviințat angajarea normalistilor fără posturi ca învățători ajutori (asistenți) lângă învățătorii titulari, — prin bună învoială. Cum această dispoziție a dat naștere la unele abuzuri regretabile: atragem atențiunea celor interesați că pe anul școlar în curs nu se pot angaja ajutori, decât în baza aprobării prealabile a Revizoratului școlar.

Revizor școlar:

D. MĂRGINEANU.

POȘTA REDACȚIEI

♦♦♦♦♦

1. **D. Gr. sen.** După cum vezi, te-am primit bucuros la „altarul nostru“. Mai cercetează-ne cu articole scurte cari desvălue trecutul nostru, sau cu cele din experiența ta vastă de dascăl. Cu deosebire, din domeniul agriculturii raționale. Mă entuziasmează mult, când în concertul nostru, resună și corzile veteranilor.

2. **E. I-in C.** Regret, însă nu se poate publica. Pentru conferință mai merge. Pe hârtie nu putem pune idei, fraze și pasagii întregi, în mare parte, pur și simplu copiate. Ce-ar zice autorul „Școalei active“ și publicul cetitor, văzând că v'ați însușit ce nu este a Dvstre?! Ideile împrumutate se menționează, iar frazele se citează din autorii respectivi.

3. **Gr. R. in C.** Faci prea multe personalități. Trebuie să ne recunoaștem păcatul: foarte mulți dintre noi nu stau la datorie cu demnitatea cuvenită. După unele neteziri, va veni într'un număr viitor.

4. **Mai multora.** Repet, Trimiteți numai articole scurte, scrise citeț și pe o singură pagină. Cele înrate și potrivite se vor publica după posibilitate. Articole nepublicate nu le restituim.

Redactor responsabil: D Mărgineanu.

Tipografia „LUCEAFĂRUL“ (prop. : G. Avram) Zălau, Telefon No. 10